

МАТЕРИЈАЛИ (СУДСКЕ ОДЛУКЕ, ПРАВНИ ЛЕКОВИ,
ПОДНЕСЦИ) О ЗАБРАЊЕНОМ БРОЈУ 3 „АНАЛА“ ЗА
1971. ГОДИНУ

У прошлом броју „Анала“ објављен је Предлог Правног факултета у Београду за понављање кривичног поступка окончаног решењем о забрани „Анала“ бр. 3/1971, а у овом броју доносимо решење Окружног суда у Београду којим је тај захтев одбијен, и жалбу Правног факултета у Београду на Решење Окружног суда у Београду КВ 986/89 од 4. јануара 1990. године.

Овим поводом објављујемо и материјале из 1971. године који се одпосе на ову забрану, већ штампане у броју 4. „Анала“ за 1971, како бисмо старијим читаоцима омогућили да се подсети, а млађима да се упознају, барем делимично, са догађајима који су седамдесетих година потресали Правни факултет у Београду, а чије последице Факултет осећа и данас.

РЕШЕЊЕ ОКРУЖНОГ СУДА У БЕОГРАДУ КК 986/89 ОД 4. I 1990.

КР. 64/71
КВ. 986/89

Окружни суд у Београду, у већу састављеном од судија: Синише Софреновића, као председника већа, Мирјане Мелић и Стојана Никића, као чланова већа, са записничарем Драгицом Павлић, у кривичном предмету забране растурања часописа „Анали Правног факултета у Београду“, решавајући о захтеву за понављање кривичног поступка у седници већа одржаној дана 4. I 1990. године, донео је

Решење

Одбија се као неоснован захтев за понављање кривичног поступка поднетог од стране Правног факултета у Београду окончаног решењем Врховног суда Србије у Београду Кж. II 273/71 од 4. VI 1971. године.

Образложење

Решењем Врховног суда Србије у Београду Кж. II 273/71 од 3. VI 1971. године, преиначено је решење Окружног суда у Београду Кр. 64/71 од 20. V 1971. године, и забрањено растурање часописа „Анали Правног факултета у Београду“ број 3 (мај—јун 1971. године).

Правни факултет у Београду је поднео захтев за понављање кривичног поступка у коме је навео да су текстови наведени у броју 3 „Анала Правног факултета у Београду“ представљали дискусије учесника о амандманима 1971. године као саставни део јавне дискусије која је тада била организована. Ови текстови нису били ни „изоачене

ни алармантне” дискусије, што је касније потврдио политички и друштвени развој у Југославији, које чињенице данас представљају „у највећој мери став званичне југословенске и српске политичке јавности”. Самим тим наведене чињенице нису могле изазвати последице из члана 52. тадашњег Закона о штампи.

Окружни јавни тужилац у Београду је својим дописом Ктр. 1395/89 од 16. VIII 1989. године изјавио да чињенице и докази изнети у захтеву за понављање кривичног поступка нису нови и да нису испуњени законски услови за понављање кривичног поступка, па је предложио да се захтев као неоснован одбије.

Суд је размотрио списе предмета па је по оцени навода из захтева предлога за понављање кривичног поступка нашао да овај захтев није основан.

Ово стога што подносилац захтева за понављање кривичног поступка не подноси нове доказе, нити износи нове чињенице, одређеног квалитета који би сами за себе или у вези са ранијим доказима били подобни да произведу другојачију одлуку суда. Изнете само нове оцене, већ раније изведених доказа, не могу представљати основ за понављање поступка, што не значи да, имајући у виду наводе предлога за понављање кривичног поступка који се односе на донете амандмане на Устав СФРЈ (1988) и Устав СР Србије (1989) године текстови из дискусије вођене на Правном факултету у Београду у 1971. години о нацрту Уставних амандмана као критичка разматрања бројних питања која су тада постављана, не би могли бити објављени.

На основу свега изложеног суд је на основу члана 408. ст. 1. ЗКП у вези с чл. 18. Закона о спречавању злоупотребе слободе штампе и других видова информација донео одлуку као у изреци решења.

Залисничар
Драгица Павлић, с. р.

Председник већа — судија
Синиша Софреновић, с. р.

ПРАВНА ПОУКА: против овог решења дозвољена је жалба у року од 3 дана, од пријема истог, преко овог суда Врховном суду Србије.

ЖАЛБА ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ НА РЕШЕЊЕ ОКРУЖНОГ СУДА У БЕОГРАДУ КВ 986/89

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
01—број: 69/7
22. 02. 1990. год.
Београд

*Окружном суду у Београду
за
Врховни суд Србије*

Београд

Слободана Пенезића 17а

Предмет: ЖАЛБА Правног факултета у Београду на решење Окружног суда у Београду КВ. 986/89 од 4. I 1990.
(два примерка, без прилога)

На основу чл. 394. и 395. Закона о кривичном поступку, Правни факултет у Београду у законском року изјављује

Жалбу

на решење Окружног суда у Београду КВ. 986/89 од 4. I 1990. због
1. погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања,
2. битне повреде одредаба кривичног поступка.

Образложење

Ад. 1

Решењем Окружног суда у Београду КВ. 986/89 од 4. I 1990. године, одбијен је као неоснован захтев Правног факултета у Београду за понављање кривичног поступка окончаног Решењем Врховног суда Србије Кш. II 273/71 од 3. VI 1971. године.

У захтеву за понављање поступка Правни факултет је изнео и указао на општепознате нове чињенице и доказе којима се темељило решење Врховног суда Србије Кш. II 273/71 од 3. VI 1971. године, подобни да проузрокују понављање поступка са исходом укидања изречене забране растурања часописа „Анали Правног факултета у Београду“, бр. 3, мај—јун 1971. и изреке да се сви примерци забрањеног часописа одузму и униште путем индустријске прераде.

У том захтеву, посебно је истакнута околност, да тврдње изнесене у текстовима цитираним у образложењу поменутог решења Врховног суда Србије, нису биле ни изопачене ни алармантне којима се изазивало узнемирење грађана, него да су биле истините и објективне и научно даје, што је каснији политички и друштвени развој у Југославији у потпуности потврдио. При томе, добар део тих „инкриминисаних“ тврдњи ушао је у основ друштвено релевантних околности које су проузроковале и довеле до другачијег материјалног извора права у виду амандмана на Устав СФРЈ (1988) и на Устав СР Србије (1989. године).

Нове чињенице и нови докази у смислу чл. 404. ст. 1. тач. 4. Закона о кривичном поступку, који су се у међувремену стекли, очигледно су показали сву неоснованост поменутог судског решења о забрани растурања поменутог броја часописа „Анали Правног факултета у Београду“, јер су у добром делу те тврдње које су 1971. године биле именоване као „изопачене и алармантне“ управо данас постале у највећој мери став званичне југословенске и српске политичке јавности.

У закључку захтева за понављање кривичног поступка истакнуто је, да су испуњени услови за понављање овог поступка, посебно са разлога што друштвене прилике које су наложиле доношење најновијих уставних амандмана имају карактер општепознатих чињеница које су у потпуној супротности са оценом коју је дао Суд у овој ствари приликом доношења овог решења о забрани растурања поменутог броја часописа „Анали Правног факултета у Београду“ и налога његовог уништења путем индустријске прераде.

На тај начин, захтев за понављање овог кривичног поступка указао је на испуњеност услова из чл. 404. ст. 1. тач. 4. Закона о кривичном поступку, јер су нове чињенице које су се у међувремену стекле, до те мере општепознате, да их, као такве, и не треба посебно доказивати.

И поред очигледности да је овај захтев био правно основан, Окружни суд у Београду, својим решењем КВ. 986/89 од 4. I 1990. године, одбио је захтев за понављање кривичног поступка као неоснован.

На овај начин, учињена је драстична повреда закона од стране Окружног суда у Београду, а на штету ноторне друштвене истине.

Окружни суд у Београду у свом горепоменутом решењу није дао никакве правне разлоге на којима би могла опстати изрека овог решења.

Уместо да истинито и потпуно утврди чињенице које су од важности за доношење законите одлуке (чл. 15. ЗКП) и да исту валидно образложи (чл. 364. ст. 1. тач. 11), суд је у конкретном случају само произвољно констатовао како подносилац захтева за понављање кривичног поступка није поднео нове доказе нити је изнео нове чињенице. Уз то, Окружни суд у Београду сада, 1990. године, констатује како подносилац предлога за понављање поступка није презентирао нове околности одређеног квалитета, већ да су изнете само нове оцене већ раније изведених доказа, што, према мишљењу суда, није довољан разлог за усвајање захтева за понављање поступка.

На тај начин, овај суд је одржао континуитет незаконите одлуке из 1971. године, која се, такође, заснивала на произвољности образложења са материјалним обележјима.

Подносилац захтева нема намеру ни овом приликом да докажује особеност садашњег друштвеног и правног стања у односу на то стање из 1971. године, када је била донесена одлука о забрани и уништењу поменутог броја часописа „Анали Правног факултета у Београду“.

Ово стога, што подносилац захтева сматра да се тај друштвени преображај не доказује судским папирима и јавним и приватним исправама, већ се узима као ноторна чињеница коју не треба посебно доказивати.

Ипак, подносилац захтева сматра неопходним да укаже на неке најважније чињенице које су наступиле после правоснажне судске забране Анала, јер Решење Окружног суда у Београду којим се одбија захтев Правног факултета за понављање поступка у потпуности остаје на позицијама и схватањима израженим у решењу Врховног суда Србије од 1971. године.

Оваквим својим схватањем, азатим и Решењем које је донео на основу таквог схватања, Окружни суд потпуно занемарује и игнорише радикалне промене у југословенском друштву, а посебно у СР Србији, које су извршене у протеклом периоду, нарочито последњих неколико година. Стога, Окружни суд и није могао да сагледа истинско значење доказа и суштину нових чињеница, па олако и закључује да се ради само о новим оценама већ раније изведених доказа.

Скорашњи развој југословенског друштва и државе у целини, са свим својим кризама и погубним последицама раније важеће политике и уставних решења, као и радикалне и далекосежне промене извршене у Југославији и Србији, у потпуности су потврдили исправност и истинитост погледа и ставова изнетих у инкриминисаним текстовима, али и у другим бројним написима који су штампани у забрањеном броју часописа „Анали“. Штавише, огромна већина тих погледа и ставова представља данас део званичне политике СР Србије, делом и Југославије.

Пре свега, неспорна је чињеница да главни узроци жестоке уставне и уопште политичке, па и економске кризе у коју ју Југославија запала, леже у бројним неадекватним, па и потпуно промашеним и погрешним решењима која предвиђају Устав СФРЈ од 1974., односно Амандмани усвојени 1971. године, и то у највећој мери баш у оним решењима која су била предмет критике у расправи одржаној на Правном факултету, а објављеној у забрањеном броју „Анала“. Између осталих, то су решења која се односе на федеративно устројство, статус покрајина, положај и интегритет СР Србије, националне односе, итд.

Даље, погубне последице које су током времена управо проистекле из оваквих уставних решења или, бар, којима су та решења значајно допринела, била су у написима у „Аналима“ јасно назначена и предвиђена. На жалост, научна предвиђања су се и у овом случају обистинила.

Предмет жестоке критике на масовним зборовима и митинзима грађана у Србији, па и ван ње, као израза снажне политичке активности и „политизације“ најширих народних маса, била су поменута уставна решења, последица и појаве које су та решења неминовно изазвала, Написи у „Аналима“ су били само веродостојна и научна антиципација онога што се касније дешавало и што је временом продрло у свест најширих народних слојева и излило се у њихов оправдан и објективан гнев, огорчење и разочарење, али се и изразиле у њиховим истинољубивим захтевима.

Најзад, политика руководства у Србији и поменуто расположење грађана нашли су свој и уставноправни израз у Амандманима на Устав СР Србије усвојеним марта 1989. године. Овим Амандманима су укљоњене из уставног система СР Србије (у мери у којој то може да се учини републичким уставом) неке од најнегативнијих појава насталих применом Амандмана од 1971. и Устава од 1974. године, односно укљоњена су бројна неадекватна решења тих уставних докумената, а што је и критиковано у „Аналима“. Нешто касније, у лето 1989. усвојени су

и „Основни ставови о реформи политичког система“ од стране Председништва СР Србије који се залажу за мењање бројних решења у нашем уставном систему који вуку свој корен из Амандмана од 1971. Уосталом, општи тренд реформе у Југославији води све већом удаљавању од могућних решења из 1971. и 1974. године.

С обзиром на изложено, Правни факултет чврсто остаје при свом ставу да инкриминисани текстови нису могли да изазову последице из чл. 52. тадашњег Закона о штампи, ни тада, а поготову не данас. Ти текстови су могли само да изазову дубоко незадовољство и огорчење владајућих структура у Југославији и Србији, а никако узнемирење грађана или угрожавање јавног реда и мира, што су сасвим различите ствари.

Ад. 2

Оспореним решењем Окружног суда КВ. 986/89 учињена је и битна повреда ЗКП-а предвиђена у чл. 364. ст. 1. тач. 11 овог закона, јер је изрека решења противречна разлозима решења. Ова противречност се огледа у томе што је у диспозитиву решења (дакле, формалноправно) одбијен захтев за понављање кривичног поступка, а у образложењу тог решења дата могућност објављивања онога што је претходном правноснажном одлуком суда забрањено, што садржински представља укидање забране и наговештај сасвим супротне одлуке од претходне.

Међутим, оваквим поступањем суда још није правно укинута забрана растурања, нарочито када се има у виду чл. 17. Закона о спречавању злоупотребе слободе штампе и других вилова информисања, по коме се „изрека правноснажног решења, којим је изречена забрана растурања штампане ствари, објављује у Службеном листу СФРЈ“. Од значаја је, такође, и предвиђање кривичне одговорности за свакога ко поступа противно изреченој забрани по чл. 20. истог закона.

Ипак, у образложењу свог решења којим је одбио захтев за понављање поступка, суд узима у обзир нове чињенице и доказе у смислу наступелих уставних промена, али из тога извлачи правно погрешан закључак.

Уместо да те нове чињенице прихвати у смислу чл. 404. ст. 1. тач. 4. Закона о кривичном поступку и захтев за понављање кривичног поступка усвоји, суд у изреци своје одлуке истрајава у забрани, иако у образложењу даје за право да се текстови из дискусије вођене на Правном факултету у Београду 1971. године о нацрту уставних амандмана, као критичка разматрања бројних питања која су тада постављена, могу објавити.

Тиме је учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из чл. 364. ст. 1. тач. 11, јер је очигледно да је изрека ове судске одлуке противречна разлозима наведеним у образложењу исте одлуке.

На основу изнетог, подносилац ове жалбе истиче

Предлог

Да Врховни суд Србије уважи жалбу и преиначи решење Окружног суда у Београду КВ. 986/89 од 4. I 1990. у смислу чл. 397. Закона о кривичном поступку, односно да дозволи понављање поступка у коме би, на основу чл. 409. ст. 2. или 3. ЗКП, било укинута или стављено ван снаге решење Окружног суда у Београду КР. 64/71 о забрани растурања броја 3 часописа „Анали Правног факултета“.

23. 02. 1990.
Београд

Декан Правног факултета
у Београду, с.р.

МАТЕРИЈАЛИ ИЗ 1971. ГОДИНЕ ОБЈАВЉЕНИ
У „АНАЛИМА“ БР. 4/1971

Обавештење читаоцима

Веома жалимо што нисмо могли да доставимо својим претплатницима и осталим читаоцима свеску часописа за мај—јуни (бр. 3/71), јер је растурање овог броја забрањено.

По одлуци Већа Правног факултета у Београду од 29. јуна 1971. године објављујемо све материјале о овој забрани.

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
06-Бр. 1326/1
17. V 1971. год.

ОКРУЖНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО

УТ-Број: 47/71
Београд, 17. маја 1971. године

На основу члана 53. Закона о штампи и другим видовима информација, доносим

Решење

О ПРИВРЕМЕНОЈ ЗАБРАНИ РАСТУРАЊА часописа „АНАЛИ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА“ У БЕОГРАДУ бр. 3, година XIX, због написа којима се износе алармантна тврђења, а којима се изазива узнемирење грађана, — чиме је повређен члан 52. став 1. тач. 2. Закона о штампи и другим видовима информација.

Образложење:

У часопису „Анали Правног факултета“ у Београду, бр. 3. година XIX у више написа износе се тврдње: о тајним компромисима неовлашћених центара друштвене моћи да решавају о судбини наших народа, о прикривању истине од јавности, о Уставу као правној пароли и мртвој речи на хартији и о компромитацији идеје уставности, о крајњој уставној нестабилности, о самовољи појединаца при одлучивању о битним стварима и њиховој преокупацији да сачувају личну власт и позиције, о могућности неуставног пута друштвених промена и права на побуну против установљеног реда и поретка, о безвредности и безначајности савремених друштвених промена у нашој земљи, о томе како се у нашој земљи манипулише са интересима народа од стране појединаца, а према њиховим потребама и интересима, о томе како је Југославија заједница антагонистичких интереса и националних држава, о угрожености Србије и српског народа и потреби да се бори за свој опасно угрожени интегритет, али да је дужан да заштити и онај српски народ који живи ван граница Србије, који нема никаквих загарантованих права на национални живот, о потреби ревизије граница углавном свих република, а нарочито Србије.

Поред тога, у неким написима се лично председника Републике, Јосипа Броза Тита, деградира у свом политичком значају, вреба и представља у изопаченој светлости, а исто тако чини одговорном за све неуспехе и тешкоће у којима се наша друштвена заједница налази у последње време те се супротставља његовом поновном и трајном избору за председника Републике.

Предњи наводи виде се из следећих написа:

1. На страни 221. у чланку „КОСТА ЧАВОШКИ: УСТАВНОСТ И ПРАВО ВЕТА“ каже се: „А како се политички компромиси склапају не само јавно, на отвореној политичкој сцени, већ и тајно, далеко од јавног ока јавности, у оквиру затворених формалних и неформалних центара друштвене моћи, прави разлози за одређена уставноправна решења исто тако нису познати широкој јавности. Било је потребно да се водећи људи, из појединих република међусобно оптуже и увреде, па да јавност понешто сазна о тајновитом договарању на Брионима на којем су највиђенији руководиоци одлучивали о судбини наших народа. Јавност, додуше, не зна шта је ко говорио и који је део интереса жртвовао приликом склапања уставних нагодби, али то по схватању ових лидера, уопште није важно. Сасвим је довољно да јавност верује, да су они добро радили, управо онако као што постојање бога не треба доказивати, већ у њега веровати. Накнадно објављивање одабраних одломака из брионских расправа, како би се оправдало испуњавање појединих представника Србије, само потврђује чињеницу да вођство ове земље никад није имало озбиљну намеру да воспостави ЦЕЛУ истину. Оно је само спремно да обелодани овај или онај део истине зависно од тога шта жели тиме да постигне, чиме се овако произвољно издвојена и окрњена чињеница истина своди на лаж и полупистину“.

Па даље, на истој страни: „Некад је Устав значно далеко више него данас. Данас је то, у многоме, празна парола и мртва реч на хартији које се мало придржавају и они који су Устав донели, а још мање они због којих се Устав доноси“.

У истом напису, на страни 222. каже се: „Данас је идеја уставности у многоме компромитована у овој земљи. Уместо да се власт оних који располажу нашем судбином ограниче и сведе на нулту меру, устав може, између осталог, да послужи да неком појединцу или некој групи обезбеди што већу и што трајнију власт, по могућству до краја живота.“

У овом тренутку посебно је значајна стабилност уставног поретка, коју угрожава необуздани волунтаризам водећих политичких група“.

Па даље, на истој страни: „Наш нови Устав од 1963. године, једва да може да потраје две године, а да се не промени и из темеља потресе. У нас се упорно тврди да ово често мењање устава није израз друштвене и политичке нестабилности, него управо обрнуто, да је израз стабилности. Међутим, очигледно је да уставни поредак није ни стабилан ни трајан, јер зависи од тренутног распореда снага који се брзо и често мења, тако да руши сваку сигурност, сваку трајност и сваки ауторитет. Оно што данас представља заједнички договор свих оних који су на власти у које се сви заклињу, већ сутра ће бити изневерено, јер ће се поново померити језичак на ваги. Тако, Устав постаје жалосна врба коју потресају многи моћни ветрови и која се приклања час једном, час другом правцу, зависно од тога одакле је ветар најјачи. У таквим условима устав не представља ограничавање и обуздавање власти и самовоље оних који владају, већ је управо средство у њиховим рукама које они мењају или одбацују када престане да служи циљу коме теже“.

У истом напису, на страни 224., између осталог, се каже: „Садашња група политичара, без обзира на различитост националне припадности, потиче из једне исте категорије, која је дуго делила исте погледе и исту судбину и која је заједно дошла на власт. Њима је било лако да стално мењају постојеће и склапају нове договоре, да све доводе у питање сем своје сопствене власти. Али ко њима даје право да овим уставним амандманима везују руке будућој генерацији. Или можда, ова садашња генерација властодржаца жели тиме да овековечи своје дело, као што би изгледа желела да овековечи свој живот и своју власт, да учини вечним оно што је увек било пролазно, онај лажни сјај који окружује људе од моћи, који чини њихове епитете јаким, а скрупуле слабирим, који дух скоројевића чини склоним да верује у непролазност своје власти и свога дела.“

Због тога би можда било вредно да поменемо да историја не познаје само редовни, односно уставни поступак за промену постојећих устава, већ и неуставни пут односно промену вануставним средствима,

да народ нема само дужност да се покорава легитимној власти, већ да изворно располаже правом на отпор и побуну“.

На истој страни овај напис завршава: „Изгледа да нама није довољно ни 25 година, јер углавном они исти људи, који су доносили наш први послератни Устав од 1946. године, и сада мењају постојећи. Стога би требало још једном да се запитамо: Да ли ће задатак нас правника бити да тумачимо и бранимо Устав или да доводимо народ до свести о праву на побуну?“

2. У напису „ДР МИХАИЛО БУРИБ: СМИШЉЕНЕ СМУТЊЕ“, на страни 230., каже се: „Хтео бих одмах на почетку да јасно и отворено кажем да нећу говорити о слову предложених уставних промена, јер сматрам да о томе уопште није вредно говорити“.

Па даље, на истој страни: „Свако ко уме да политички гледа и мисли, лако може открити да промена устава која се сада хоће да спроведе нема никакав дубљи друштвени смисао, да нема ничег заједничког с некаквим тобоже нагомиланим друштвеним тешкоћама у које се ова земља заплела на свом мучном путу превладавања наслеђених зассталости најразличитијих врста и боја, да нема за циљ разрешавање некаквих природних, неизбежних, незаобилазних тешкоћа читавог досадашњег друштвеног кретања. У ствари, потребу за тим променама, као и њихов правац и обим, изазива и одређује само и једино једна националистичка заслепљеност која је последњих година код нас узела застрашујуће размере, само и једино један насртљиви национализам који све више ужива не само право грађанства већ и привилегован положај, а који олако узима да су ускључивост, мржња и кривотворење прави и најбољи начин националног потврђивања“.

Па даље, на страни 231: „Нема потребе да овде нагађамо да ли нестрпљење или нетрпељивост код оних који ове промене данас захтевају, долазе отуд што они добро знају шта тиме добијају, односно да ли збуњеност, nelaгода и оклевање код оних којима се те промене напуштају, долазе отуд што они знају тачно шта тиме губе. Сасвим је могућно да је знање оних првих много темељније, него ових других, мада то не мора да значи да је и утемељеније. Али, настрану сва та нагађања. У садашњој ситуацији, изгледа да је најбоље никога не сумњичити и никоме ништа не подметати, већ само трезвено и разложно показати о чему се овде, заправо, ради“.

И даље: „Треба бити начисто с тим да је Југославија већ данас, готово само географски појам, будући да се на њеном тлу или, тачније, на њеним развалинама, и то под маском доследног развијања равноправности између народа који у њој живе, успоставља неколико самосталних, независних чак међусобно супротстављених националних држава“.

На страни 232: „Као да је централизам у било ком погледу погодно српском народу, као да тај централизам није био заведен, између осталог, и зато да би се спречило постављање питања националних одговорности за геноцид који је за време другог светског рата извршен над српским народом.“

На истој страни, даље, каже се: „Очигледно је да границе садашње СР Србије нису никакве ни националне ни историјске границе српског народа. Уопште узев, границе свих садашњих република у Југославији имају условно значење, оне су више административног него политичког карактера. Неприкладност, произвољност и неодрживост тих граница постаје очигледна онда кад се оне схвате као границе националних држава. Ни за једну републику у Југославији, изузев, можда, Словенију, постојеће границе нису адекватне, а поготово не за Србију. Треба ли уопште да вас подсећам на то да изван уже Србије живи око 40% Срба, или готово колико и Хрвата у СР Хрватској, односно колико има Словенаца, Македонаца и Муслимана заједно? У тренутку кад је силом прилика доведен до тога да треба да поновно успостави своју националну државу, може ли српски народ да буде равнодушан према својим многобројним деловима изван садашњих граница СР Србије?“

На истој страни се наставља: „Као што је добро познато, изван Србије српски народ живи још у четири од пет преосталих република.“

Али, ни у једној од тих република не може да живи својски. У СР Хрватској и СР Македонији, српски народ нема никаквих посебних Уставом загарантованих права на национални живот“.

У истом напису, на страни 233, каже се: „У СР Босни и Херцеговини, иако чини већину становништва, српски народ фактички нема могућности ни да се служи својим ћиричким писмом, што је само један од спољних знакова његове издвојености из целине националне културе којој припада. А у СР Црној Гори, српски народ нема право ни на властито национално име, или се бар то право оспорава оним, никако малобројним, Црногорцима који се осећају Србима.“

Уставне промене које нам се данас стављају у изглед могу само још више да погоршају овај ионако незавидан положај српског народа. У границама садашњих република, уколико се оне претворе у државне, Срби би имали само две могућности. Да помажу у остваривању туђе националне државности (хрватске или македонске), или да иживљавају некаку своју регионалну државност (црногорску или босанско-херцеговачку). Можемо ли мирне душе прећи преко тога, можемо ли сматрати да нас се то уопште не тиче, можемо ли се заваравати тиме да ће се то већ некако решити само од себе?“

3. У напису: „ДР СТЕВАН БОРБЕВИЋ: О ИЗБОРУ ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ ПО АМАНДМАНУ XXXVI“:

На страни 341, између осталог, каже се: „У Уставу од 1963. године, у члану 220, став 2. имамо следећу одредбу: „За избор на положај Председника Републике, нема ограничења за Јосипа Броза Тита“. Иначе, у првом ставу истог члана, предвиђена је могућност највише два узастопна избора од по четири год. за ову функцију. По мом мишљењу, ова одредба, тј. став 2. овог члана значила је узмак демократске југословенске јавности, Савеза комуниста Југославије и највиших југословенских руковођаца. Она је политички цењено неоправдана, правно неодржива. Њена садржина је неслагасна духу самоуправног друштва у Југославији, које је Устав инаугурисао, развијао и утврђивао. Она је супротна освештаном демократском уставном начелу, да су сви грађани пред законом једнаки. Можемо рећи да су овакве одредбе у уставима изузетно ретке, и више од тога, не тако добро примљене. С друге стране, испуштена је шанса да се и овде примером покаже да устав подједнако обавезује све“.

На страни 342, каже се: „Међутим, мора се такође рећи да се сада много чешће међусобно разговара о опортунитету овог поновног избора. Све ово, пак, не износи се јавно, ова тема је и даље габу тема за јавност“.

На истој страни, даље, каже се: „Друго, имам утисак да је ово задржавање и самих изгледа на промену на самом врху државе, хтело се или не, објективно успорило остало нормално обнављање кадрова у деценији шездесетих година, да би се тек пред IX Конгрес и на самом IX Конгресу СКЈ учинио најзад нужан корак. Али, то успоравање нормалних промена имало је још како одраза на рад у органима у федерацији, републикама и у комунама“.

На истој страни, наставља се: „Четврто, постоје такозвана стечена права, да се тако изразим, везана за Брионе и саму личност Председника Републике, до којих јавна дебата не досеже. Мислим на целокупни склоп околности, у којима наша јавна критика не може реалније и објективније да цени наше успоне и слабе тачке.“

Постоји већ дуго година велика концентрација функција и моћи у једној личности, што истовремено омогућује јединствени правац политике“.

И на истој страни у наставку, каже се: „Такав свет за себе радне масе Југославије не могу да прихвате. Тешко је, на пример, оправдати потребу за одржавањем седница, форума или било којих других тела на Брионима. Само место није битно, већ је битно то што се ствара једна посебна атмосфера у вези с тим.“

О свему овоме требало је говорити приликом доношења Устава 1963. године, као и приликом поновног избора председника Републике

1967. године. Али, мора се признати да тада није било погодне атмосфере за овакав разговор“.

Овим цитатима илуструју се и доказују закључци и оцене у почетку образложења овог решења, али исто тако види да се овим решењем не спречава дискусија о друштвено-политичким променама у нашој земљи и уставним амандманима, већ је та мера уперена против свих изопачених алармантних изношења која се покушавају протурити поводом разматрања уставних амандмана и користећи прилику која се тим поводом пружа.

Напис: „Коста Чавошки: УСТАВНОСТ И ПРАВО ВЕТА“ и „др Михаило Бурић: СМИШЉЕНЕ СМУТЊЕ“, објављени су у броју 10. листа „СТУДЕНТ“ и представљали одређени негативни израз и у тим приликама, али је без значаја чињеница да њихово растурање није спречено законским мерама. Међутим, њихово појављивање у овом тренутку, после проширене седнице Председништва СКЈ, иступања Председника Републике у Лабину, седница свих републичких централних комитета и закључака који су усвојени и чијем се остваривању енергично приступа — а исто тако чињеницу да се они појављују у часопису „АНАЛИ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ“, чиме добијају посебно у значају и тенденцијама — доприноси и представља изношење алармантних твђења и повреду одређеног законског прописа.

Из свега изложеног и наведених прописа, сматрамо ово решење умесним и на закону основаним.

Ово решење доставити:

1. Издавачу часописа „Анали Правног факултета у Београду“ — Центру за документацију и публикацију Правног факултета, Београд, Булевар револуције бр. 67.

2. Окружном суду у Београду, са предлогом у смислу прописа из чл. 54. став 1. тач. 1. Закона о штампи и другим видовима информација; и

3. Секретаријату за унутрашње послове СГ Београда, са налогом на поступак, у смислу чл. 55. наведеног Закона.

М.П.

ОКРУЖНИ ЈАВНИ ТУЖИЛАЦ,
Спасоје Милошев, с.р.

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
06 — бр. 1326/2
26. V 1971. год.
Београд

Кр. 64/71

Окружни суд у Београду као првостепени суд у већу састављеном од судије Љубомира Радовића, као представника већа, чланова већа судија поротника Јулке Влаховић и Душана Килибарде, са записничарем Џунић Миланом, у поступку по предлогу Јавног тужилаштва у Београду Ут. бр. 47/71 од 17. маја 1971. године, за забрану растурања часописа „Анали Правног факултета у Београду“ број 3, по одржаном главном јавном претресу на дан 20. маја 1971. године донео је и истога дана у присуству заступника Окружног јавног тужилаштва Тихомира Марковића и заступника издавача професора др Војислава Бакића, јавно објавио следеће

Решење

ОДБИЈА СЕ предлог Окружног јавног тужилаштва у Београду Ут. бр. 47/71 од 17. маја 1971. године, којим је тражено да се оснажи решење овог тужилаштва Ут. бр. 47/71 од 17. маја 1971. године о привременој забрани растурања часописа „Анали Правног факултета у Београду“ бр.

3 и изрекне трајна забрана растурања часописа „Анали Правног факултета у Београду“ бр. 3, због повреде прописа члана 52. ст. 1 тачка 2, Закона о штампи и другим видовима информација.

НИШТИ СЕ решење Окружног јавног тужилаштва Ут. бр. 47/71 од 17. маја 1971. године о привременој забрани растурања часописа „Анали Правног факултета у Београду“ бр. 3.

Примерци часописа „Анали Правног факултета у Београду“ бр. 3 који су наведеним решењем одузети вратиће се издавачу Центру за документацију и публикације Правног факултета у Београду — Булевар револуције 67 по правоснажности овог решења.

Трошкови поступка падају на терет буџетских средстава.

Образложење

Окружни јавни тужилац у Београду својим предлогом Ут. бр. 47/71 од 17. маја 1971. године и на претресу, предложио је да се оснажи решење Ут. бр. 47/71 од 17. маја 1971. године и изрекне трајна забрана растурања часописа „Анали Правног факултета у Београду бр. 3“ — због повреде прописа из члана 52. ст. 1 тач. 2 Закона о штампи и другим видовима информације.

Заступник тужилаштва је пре почетка претреса поднео допуњу решења о привременој забрани растурања часописа „Анали Правног факултета у Београду бр. 3“ због објављених чланака на страни 235. и 236. поменутог часописа др Андрије Гамса: Концепција амандмана — историјски промашај, научно — збрка.

Заступник тужилаштва је у току претреса остао у потпуности при разлозима садржаним у предлогу и решењу о привременој забрани, као и при разлозима садржаним у допуни решења. предложио је у току претреса да се оснажи решење о привременој забрани и да се изрекне трајна забрана јер се по мишљењу тужилаштва у потпуности стичу разлози предвиђени чланом 52. став 1. тачка 2. Закона о штампи и другим видовима информација.

Заступник издавача професор др Војислав Бакић као главни и одговорни уредник часописа „Анали Правног факултета у Београду бр. 3“ у току претреса изјавио је:

Дискусија на Правном факултету била је организована да служи као научни и стручни прилог општој дискусији о уставним амандманима. Факултетско веће Правног факултета донело је одлуку да се одржи ова јавна дискусија и да се она као јавна и легална објави у посебном броју „Анала Правног факултета у Београду“. Уредништво Анала било је везано оваквом одлуком Факултетског већа. У току дискусије а и касније било је наглашено да ставови и мишљења појединаца нису ставови Правног факултета нити друштвенополитичких организација на факултету већ су то слободно изражена мишљења појединаца за која они носе одговорност.

Часопис је намењен научној и стручној јавности, штампа се у веома ограниченом тиражу од 1.500 примерака. Надлежни форуми па и научна јавност очекивали су да чују слободно изражена мишљења у вези с амандманима па је разумљиво да су та мишљења различита, јер је позив на дискусију захтевао да дискусија не буде формалистичка већ суштинска. Алармантност због које је часопис привремено забрањен на основу чл. 52. став 1 тачка 2, Закона о штампи у конкретном случају по схватању издавача не може да стоји. Дискусије на овом скупу су и то излагање Косте Чавошког „Уставност и право вета“ и излагање проф. др М. Бурџића већ су објављени у листу „Студент“, који излази у великом броју па јавно тужилаштво није сматрало да постоји законски основ за забрану, јер овакву забрану није донело. Јавно тужилаштво забрањује часопис „Анали“ наводећи исте те чланке. По мишљењу издавача забрана овог часописа може имати и нежељене последице у погледу будућих дискусија о овим и сличним питањима. Објављивању се не може приписивати неко друго значење од оног што су стварно излагачи у току дискусије рекли. Не може се дискусија Стевана

Борђевића гледати изоловано и то први део његове дискусије од другог дела. Иако се не слажу са његовом дискусијом ипак сматрају да његова дискусија није имала за циљ да омаловажи било кога. На Правном факултету је расправљано у вези с амандманима и једногласно је предложено да се подржи избор друга Тита за доживотног Председника Републике тј., да се подржи амандман бр. 36. То је објављено у овом броју Анала, чија се забрана тражи. Из ових чињеница јасно се види да излагања Борђевића и других по којим се забрана тражи није било такво да је могло узнемирити јавност на факултету пошто је то јавности и часопису намењено.

Заступник издавача предложио је да се укине решење о привременој забрани и одбије предлог о трајној забрани излагања часописа „Анали Правног факултета“.

Суд је у доказном поступку прочитао решење о привременој забрани „Анала Правног факултета“ и извршио увид у читање чланака објављених у часопису „Анали Правног факултета у Београду“.

Суд је ценио разлоге садржане у предлогу јавног тужилаштва као и разлоге садржане у речи заступника издавача у току претреса па је нашао да се у конкретном случају нису стекли разлози предвиђени чланом 52. ст. 1 тач. 2 Закона о штампи и другим видовима информација и из којих разлога се забрана тражи, а ово са разлога:

Изражена мишљења која су објављена у овом броју Анала не изражавају став факултета, његових органа и друштвенополитичких организација на факултету што се јасно види из увода објављеног у почетку овог часописа.

Дискусија на Правном факултету, што није спорно, била је организована у вези с уставним амандманима. Поједини дискусанти због чијих излагања се забрана тражи удаљили су се од теме разговора износећи своја субјективна мишљења не само о амандманима већ и о другим питањима друштвенополитичког система. Иступи, излагања и резоновања свих учесника одуарају по мишљењу суда од зацртаних ставова нашег друштвеног система. Они су у супротности са политиком Савеза комуниста и нашег самоуправног друштва.

Суд у вези с осудом и ставовима због чега се забрана тражи прихвата резоновање, заузето мишљење јавног тужилаштва.

Суд је у току претреса утврдио а што није спорно међу странкама, да су дискусије Косте Чавошког, др Бурића и др Андрије Гамса већ објављиване у листу „Студент“, чија забрана није тражена. Значи, јавност је са овим излагањем већ упозната.

Суд сматра да би забраном објављивања излагања ових говорника чија излагања одуарају од ставова наше друштвене и политичке стварности, а због којих се излагања забрана тражи, било ускраћено и онемогућено да се наша научна и друштвенополитичка јавност упозна, сукوبي и обрачуна са таквим ставовима.

Слобода стваралаштва, слобода мисли и мисли у научном изражавању дала је могућност да појединци под видом стваралаштва и доприноса научној миоли иступају против оних творевина које је ово друштво позвано да штити и чува.

Суд сматра да су учесници дискусије због којих се забрана тражи, свесни своје одговорности и да баш објављивањем њихових ставова они излазе пред суд јавности која треба да да своје мишљење и да заузме свој став. Необјављивањем ових излагања по мишљењу суда ишло би се само на прећутно заташкавање изражених ставова од чега би ово друштво имало више штете него користи.

Суд је ценио још следеће:

Састанак на Правном факултету је легално организован уз учешће представника друштвенополитичких организација. Ради се о научном окупу научних радника којима је ово друштво омогућило и дало услове према степену нашег развоја за слободно развијање научних мисли. Међутим, неспојиво је по мишљењу суда схватање да се под слободом научне мисли могу изражавати, толерисати и одобрвати схватања оних појединаца који научну средину користе за своје иступе

који не изражавају ставове овог друштва и чије ставове ово друштво не прихвата.

По налажењу суда наше самоуправно друштво је толико снажно, друштвено политички афирмисано, да поједини иступи и иступи појединаца на овом скупу због чега се забрана тражи не могу изазвати узнемирење грађана, што би био разлог за забрану објављивања „Анала Правног факултета у Београду“. Ови појединци су отворено рекли своје ставове, изразили своја мишљења и погледе, свесни сигурно своје личне одговорности, па суд сматра да се баш објављивањем њихових ставова даје могућност да научни радници и одговорни фактори заузму свој став и поставе питање личне одговорности. Ради се о научним радницима чија је дужност да васпитавају младе генерације. Ово друштво по налажењу суда има пуно право да постави питање какву и чију идеологију и научну мисао они треба да развијају и преносе младој генерацији.

У овом броју Анала чија се забрана тражи објављени су и ставови дискусаната професора и научних радника, који се не слажу са иступима појединих појединаца због којих се забрана тражи. Суд сматра да баш ова чињеница даје оправдање да одобри објављивање овог часописа и да могућност јавности а првенствено научним радницима за које је и намењен овај часопис да сазнају не само о заузетим ставовима од стране појединаца због којих се забрана тражи већ да се упознају и са мишљењима дискусаната чија мишљења одуарају од ових ставова.

Из свега изложеног суд је нашао да се у конкретном случају нису стекли разлози предвиђени чланом 52. ст. 2. тачка 2. Закона о штампи и другим видовима информација на основу којих се законских прописа забрана тражи. Изражена мишљења не могу по мишљењу суда изазвати узнемирење грађана. Наша јавност је довољно информисана, друштвено оријентисана, да поједини ексцеси и заузети ставови не могу изазвати узнемирење већ, напротив, могу је само још више мобилисати и супротставити таквим мишљењима и ставовима.

На основу свега изложеног суд је одлучио као у изречи решења, с тим што је одлучио да трошкови падну на терет буџетских средстава.

Записничар,
Џуџић Милан

Председник већа — судија,
Љубомир Радовић, с.р.

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

01 — бр. 1326/3
11. 6. 1971. г.

Кж. II. 273/71

Врховни суд Србије у Београду у већу састављеном од судија: Јанковић Војислав, као председника већа, Вујчић Душана и Сераглић Миливоја, као чланова већа и стручног сарадника Радојевић Даниле, као записничара, решавајући о жалби Окружног тужиоца у Београду, изјављеној на решење Окружног суда у Београду Кр. 64/71 од 20. маја 1971. године, у седници већа одржаној дана 3. јуна 1971. године, донео је

Решење

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење Окружног суда у Београду Кр. 64/71 од 20. маја 1971. године тако да гласи:

Забрањује се растурање часописа „Анали Правног факултета у Београду“ бр. 3/ мај — јун 1971.

Сви примерци забрањеног часописа одузимају се и имају се уништити путем индустријске прераде.

Образложење

Првостепеним решењем одбијен је предлог Окружног јавног тужиоца у Београду о забрани растурања наведеног броја „Анала Правног факултета у Београду“.

Против наведеног решења уложио је жалбу Окружни јавни тужилац у Београду због повреде закона и предложио да се првостепено решење преиначи и изрекне забрана растурања наведеног часописа у смислу предлога у жалби.

Врховни суд је размотрио списе и испитао првостепено решење, па је по оцени навода у жалби нашао да је жалба основана. Ово са следећих разлога:

Окружни јавни тужилац у Београду је својим решењем бр. УТ-47/71 од 17. маја 1971. године привремено забранио растурање часописа „Анали Правног факултета у Београду“ бр. 3, година XIX, налазећи да исти садржи написе у којима се износе алармантна тврђења којима се изазива узнемирење грађана. У уводном делу образложења јавни тужилац је навео да се у више написа износе тврђења: о тајним компромисима неовлашћених центара друштвене моћи да решавају о судбини наших народа, о прикривању истине од јавности, о крајњој уставној нестабилности и самовољни појединаца при одлучивању о битним стварима и о њиховој преокупацији да сачувају личну власт и позиције, о могућности неуставног пута друштвених промена и права на побуну против установљеног реда и поретка, о безвредности и безначајности савремених друштвених промена у нашој земљи, о томе како се у нашој земљи манипулише са интересима народа од стране појединаца а према њиховим потребама и интересима, о томе како је Југославија заједница антагонистичких интереса и националних држава, о угрожености Србије и српског народа и потреби да се бори за свој опасно угрожени интегритет и да је дужан да заштити и онај српски народ који живи ван граница Србије, који нема никаквих загарантованих права на национални живот, о потреби ревизије граница углавном свих република, а нарочито Србије.

Поред ових, истиче се у разлозима наведеног решења јавног тужиоца, у неким написима се деградира личност председника Републике у свом политичком значају, вређа и предстavlja у изопаченој светлости, а исто тако чини одговорним за све неуспехе и тешкоће у којима се наша друштвена заједница налази у последње време, те се супротставља његовом поновном и трајном избору за председника Републике.

За доказ инкриминисаних тврђења окружни јавни тужилац је цитирао поједине делове из текстова које су написали: Коста Чавошки („Уставност и право вета“), др Михајло Бурић („Смишљене смутње“), др Стеван Борђевић („О избору Председника Републике по амандману XXXVI“) и др Андрија Гамс („Концепције амандмана историјски — промашај, научно — збрка“).

На претресу пред првостепеним судом утврђено је да аутентичност инкриминисаних написа није спорна.

Оцењујући карактер и смисао тврђења изнетих у инкриминисаним написима првостепени суд у разлозима нападнутог решења истиче да се у погледу осуде истих слаже са резновањем заузетим у предлогу јавног тужиоца, да је слобода стваралаштва и научне мисли дала могућност да појединци под видом стваралаштва и доприноса научној мисли иступају против оних творевина које је ово друштво позвано да штити, да је неспојиво са слободом научне мисли да се могу изражавати, толерисати и одобравати схватања оних појединаца који научну средину користе за своје испуле који не изражавају ставове овог друштва и чије ставове ово друштво не прихвата.

Но и поред овакве оцене инкриминисаних написа и сагледавања њиховог правног значаја, што је и по оцени Врховног суда правилно, првостепени суд је нашао да нема места забрани растурања часописа

„Анали Правног факултета“ у којем су инкриминисани написи објављени, налазећи да исти неће довести до узнемирења грађана јер су пре овога већ били објављени у листу „Студент“ те да су већ познати грађанима, а забрана овог листа није тражена. Поред овог првостепени суд узима као разлог за одбијање предлога Јавног тужилаштва чињеницу да мишљења изражена у наведеном броју „Анала“ не изражавају став Факултета, његових органа и друштвено политичких организација, а што је наведено у уводу часописа. Најзад, разлог за одбијање предлога Јавног тужилаштва лежи, према првостепеном решењу, и у томе што би забраном објављивања ових написа било ускраћено и онемогућено да се наша научна и друштвено-политичка јавност упозна, сукоби и обрачуна са таквим ставовима.

Овакво схватање првостепеног суда погрешно је и у супротности је са смислом прописа чл. 52. ст. 1. т. 2. Закона о штампи, а и са оценом коју је и сам првостепени суд дао о карактеру инкриминисаних написа.

За оцену питања да ли је један штампани текст алармантан и као такав подобан да унесе узнемирење међу грађане није од значаја чињеница што је исти раније објављен а забрана није тражена, јер се из ове чињенице не може извући закључак да до узнемирења није дошло и да се поновним објављивањем то узнемирење неће још и повећати.

Ни чињеница да мишљења изражена у инкриминисаном броју „Анала“ не изражавају став Факултета, његових органа и друштвено-политичких организација нема значаја за доношење правилне одлуке. Да ли ће се забранити растурање једног часописа зависи од тога да ли се у истом издасе изолачена и алармантна тврђења којима се изазива узнемирење грађана или угрожава јавни ред и мир, а не од тога ко таква тврђења износи и чије ставове она представљају. Према томе, лична одговорност аутора написа не искључује примену чл. 52. ст. 1. т. 2. Закона о штампи ако ти написи садрже таква тврђења.

Неприхватљиво је и становиште првостепеног суда да би забраном објављивања инкриминисаних написа било ускраћено и онемогућено да се наша научна и друштвенополитичка јавност упозна, сукоби и обрачуна са таквим ставовима те да и са тог разлога нема места забрани. Пре свега и сам првостепени суд правилно налази да су аутори инкриминисаних написа искористили један научни скуп да на њему изнесу своје личне ставове који су уперени против оних творевина које је ово друштво позвано да штити и да је неспојиво са слободом научне мисли изношење таквих ставова од стране аутора инкриминисаних написа. Научници, а и представници друштвенополитичких организација, били су присутни овом скупу и упознати су са овим искупљивањима, те нису личени могућности да се сукобе и обрачунају са таквим ставовима. Но то је одвојено питање и оно нема значаја за доношење правилне одлуке нити може искључити примену чл. 52. ст. 1 т. 2. наведеног Закона.

Битно је, према томе, да ли су у инкриминисаним написима изнета тврђења која су по своме смислу таква да изазивају узнемирење грађана или угрожавају јавни ред и мир.

Нема сумње да инкриминисани написи садрже таква тврђења. По своме смислу они представљају атак на друштвенополитички систем, излажу руглу систем власти, повампирују од наших народа одбачене грађанске теорије, говоре о наводном самовлашћу политичког врха, разбуктавају шовинистичке страсти „бринући се“ за будућност Србије итд. С обзиром на карактер часописа „Анали“ у коме су ова тврђења објављена, и научну установу коју представља, узнемирење грађана имало би не само локалне већ општејугословенске размере.

Уважавајући у свему наводе у жалби Окружног јавног тужиоца, Врховни суд је нашао да је првостепени суд из тврђеног чињеничног стања извео погрешан правни закључак и тако повредио материјални закон својим налажењем да нису испуњени услови за забрану растурања инкриминисаног броја „Анала Правног факултета у Београду“ у смислу чл. 52 са. 1. т. 2. Закона о штампи.

Из наведених разлога Врховни суд је у смислу чл. 357 ЗКП у вези чл. 66 и 60 Закона о штампи одлучио као у диспозитиву овог решења.

Записничар,
Даница Радојевић, с.р.

Председник већа,
Војислав Јовановић, с.р.

За тачност оправка
Управитељ судске писарнице
(потпис нечитак)

М.П.

Савезном јавном тужиоцу

Београд

На основу Одлуке Већа Правног факултета у Београду, донете на седници од 29. јуна 1971. године, Уређивачки одбор часописа „Анали Правног факултета“ у Београду доставља Савезном јавном тужиоцу овај поднесак, с молбом да поднесе захтев за заштиту законитости против правоснажног решења Врховног суда СР Србије од 3. јуна 1971. године Кж. II 273/71, које гласи:

„Преиначује се решење Окружног суда у Београду Кр. 64/71 од 20. маја 1971. године, тако да гласи „Забрањује се растурање часописа „Анали Правног факултета у Београду“ бр. 3, мај—јун 1971. Сви примерци забрањеног часописа одузимају се и имају се уништити путем индустријске прераде.

1. — Имајући у виду и све околности које су искрсавале последњих месеци у вези са јавном дискусијом о Нацрту уставних амандмана, одржаном на Правном факултету на три посебна састанка током месеца марта 1971. године, Факултетско веће као орган самоуправљања овог Факултета упознало се и са правоснажним судским решењем, којим је забрањен последњи број факултетског часописа, и свестрано размотрио све последице ове судске забране. У вишечасовном разматрању, у коме су узели реч многи наставници (24), иако, наравно, с различитим приступима, образложењима, нагласцима појединих момената, уследило је уверење да има основа да Савезни јавни тужилац може поднети захтев за заштиту законитости против наведеног судског решења и то не само због неправилне примене закона већ и ради обезбеђења демократске дискусије у нашој самоуправној социјалистичкој заједници.

2. — Пре свега, по нашем мишљењу, Окружни јавни тужилац и Врховни суд СР Србије нетачно и непотпуно су утврдили чињенично стање, зато што су неосновано игнорисали околности које овај „случај“ чине особеним.

У образложењима њихових решења не придаје се одговарајући значај пуној јавности организовања, вођења и уобличавања дискусије о Нацрту уставних амандмана. Та дискусија вођена је у време и у оквиру прокламоване јавне дискусије. Наш факултет, се по природи своје функције, ангажовао приликом доношења свих досадашњих устава и значајнијих закона. Стога се и овога пута сматра обавезним да да свој допринос. Дискусија је вођена у присуству унапред позваних представника низа државних органа, јавних служби и друштвених организација у циљу да се изврши дубља анализа уставних амандмана. Учествовало је 34 наставника и сарадника, који су дали своје предлоге и примедбе с намером да помогну законодавним органима у утврђивању коначног текста амандмана.

Суд је занемарио прави карактер и домаћај одржане дискусије, односно материјала објављених у посебном броју часописа „Анали Правног факултета у Београду“. Превидевши њену целовитост, Суд је издвојеним посматрањем појединих текстова или њихових делова или реченица нетачно оценио њихов смисао и услед тога извео погрешан закључак.

Неприхватљив је став Суда да је без икаквог значаја чињеница што су два од четири инкриминисана текста претходно објављена у листу „Студент“, који се штампа у великом тиражу, а да Јавни тужилац није тражио забрану тога листа. Ово тим пре што је пренебрегнута чињеница да је дискусија објављена у научном часопису, са веома ограниченим тиражом, намењеним скоро искључиво претплатницима, односно уском кругу научника и стручњака.

3. — Од дискусије која је вођена о уставним амандманима очекивало се и од стране друштвених и политичких форума да не буде само формална, већ суштинска. Учесници су износили искључиво своја лична мишљења, а не ставове било које установе или форума, сходно свом знању, спремности, специјалности подручја којим се баве, научној савести и друштвеној одговорности. Они су критички разматрали многобројна питања. То је и довело до богатства ове дискусије. Поводом извесних излагања било је и опречних мишљења, допуњавања и узајамне критике. Дискусија се водила о најтежим и најосетљивијим питањима из живота нашег социјалистичког друштва и функционисања његовог политичког система. Сходно томе, природно и неизбежно су уследила и третирања националног питања, с различитим приступима и запажањима. Као саставни део Нацрта уставних амандмана стављених на јавну дискусију разматран је само од једног учесника у дискусији, амандман XXXVI, али са дужним поштовањем личности председника Републике, а не на начин који овом тексту приписују погрешно и неосновано тужилац и Суд.

Науке нема, не може бити икаквог дијалога, нити икаквог стваралаштва тамо где се очекује само прихватање ставова изнетих у нацртима појединих законских аката, као што је случај са Нацртом уставних амандмана.

4. — По нашем мишљењу, нетачно је протумачен члан 52. став 1. тачка 2. Закона о штампи и другим видовима информација. Да би наступио случај из тачке 2. став 1. члана 52. поменутог Закона, тј. да би забрана штампање ствари и њено растурање било законито, потребно је по члану 52. став 1. тачка 2. да се у штампи изнесе изопачена или алармантне вести или тврђења, да би оне као такве изазвале узнемирење грађана или угрожавале јавни ред и мир.

У нашем случају наведено решење Врховног суда СР Србије утврдило је да је инкриминисаном дискусијом у „Аналима“ изазвано узнемирење грађана.

У вези са овако утврђеним правно релевантним садржајем наведене дискусије, решење је пропустило да утврди материјалну садржину наведене дискусије и њену релевантност с обзиром на наведени члан 52. став 1. тачка 2. поменутог Закона и оно што овај пропис захтева за садржину штампане речи из које треба непосредно да произиђе оно што закон забрањује, а то је узнемирење грађана у нашем случају.

Пошто се у инкриминисаним текстовима не налазе ни речи, ни мисли које би представљале лажна или изопачена тврђења, закључак Суда да је њима извршено узнемирење грађана правно логички је неприхватљив јер је остао недоказан.

Решење Врховног суда СР Србије је сасвим једнострано оценило инкриминисану ствар, и појединачно и у целини, наспрот решењу Окружног суда у Београду, услед чега је и могло и морало доћи у положај да ову ствар, не само стварно, него још више правно погрешно оцени и тиме повреди закон.

Насупрот томе, а то је за наш случај и његову правилну оцену од најбитнијег значаја, у инкриминисаним текстовима реч је о дискусији која се тичала највиших и најважнијих интереса нашег друштва у датом моменту и дискутанци су по своме знању и савести изнели

своје мисли са циљем да са своје стране допринесу да се постављени проблеми, који су били предмет дискусије, што боље реше, на корист самог друштва и државе.

Узети такву дискусију, просто en bloc, а њу инкриминисати како је то у ствари учинио Врховни суд у свом решењу, и стварно и правно је неприхватљиво, па као такво представља несумњиво повреду закона, што наведеном решењу одузима не само садржај и карактер законитости и правилности, него и саме праведности.

С обзиром на овакав извор и разлог дискусије, као и њен садржај, не може се на основу неколико реченица издвојених из целе те дискусије, као што то чини окружни јавни тужилац и Врховни суд, закључити да постоје оне кривичноправне последице које утврђује Врховни суд, а најмање да она може изазвати узнемирење грађана.

5. — Управо због свега што је напред изнето уследиле су многе негативне последице.

Захваљујући недостајању потпуних и јавних обавештења, па чак и штурни истицањем неких чињеница у вишетиражној штампи неминовно је израстала фама о „политичком случају“ и потискивано *право значење* и домаћај одржане дискусије. Испорсираним и предимензионираним, па чак и драматским, жигосањем једног текста као ултранационалистичког, стварала се нетачна слика о тобожњем бујању устаницизма на нашем Факултету. У ствари, готово све што је речено, па чак и од стране оних који су излагали своја гледишта са којима се остали нису сагласавали, јер се закључци нису ни доносили, у суштини је најоштрије супротстављање сваком национализму и расприравању међунационалне мржње, противљење свим националистичко-шовинистичким ексцесима који су свакодневно искрсавали и отежавали политички живот и атмосферу током припрема и доношења уставних амандмана.

Непосредна последица забране нашег часописа јесте спречавање научно-стручне јавности, па и политичких форума, да се у потпуности упознају са оценама, примедбама и предлозима за дефинитиван текст уставних амандмана. С друге стране, забрањеном наведеном броју часописа „Анали“ у ствари се онемогућава демократски дијалог о нацрту уставних амандмана. Тиме је научна јавност у великој мери искључена, паралисана и озбиљно погођена јер се онемогућује да својим стваралачким мишљењем и ангажовањем учествује у креирању политичко-правних усанова и у стварању услова који треба да омогуће што боље функционисање политичког и правног система, па и да допринесу оштем напретку социјализма у нашој земљи. Поред осталог, судска забрана поља и толико пута у јавним иступањима највиших руководиља СФРЈ и СР Србије наглашавана начела слободе и демократициности, као ширег ангажовања науке у нашем друштву.

Административно-судске забране су израз неповерења у снагу самоуправљачког социјализма, огромну, реалну, политичку, моралну, интелектуалну, научну итд. надмоћност снага прогреса, демократије, социјализма у целој земљи, а нарочито на нашем факултету и на Београдском универзитету.

СТИЦАЈЕМ ПРИЛИКА, ова забрана први је случај забрањивања научно-стручних часописа у нашој земљи, на Београдском универзитету и на Правном факултету у Београду. Тренутна политичка клима не може оправдати чин којим се, без стварне потребе, угрожава напорима генерација изграђених углед ове усанове. При томе, несхватљиво је зашто је суд изричући забрану истовремено од три могућности које предвиђа члан 61. став 4. поменутог Закона изрекао најнеповољнију, може се рећи понижавајућу варијанту, да се одузму сви примерци часописа и униште путем индустријске прераде.

ОЗБИЉНО смо забринути и због даљих последица ове забране. Овим се ствара јаз између политике и науке, уносе се елементи неповерења и подозривости, угрожава нормална и интензивна сарадња факултета са државним и друштвеним органима и усановама, без потребе и на штету друштвене заједнице. Ово ће се одразити на будуће дискусије о уставним, законодавним и другим питањима.

Све у свему, очевидно је, као што је то, уосталом, запажено и у решењу Окружног суда, да забрана нашег часописа наноси велику штету не само нашем Факултету већ и целом друштву. Отуда ће ова забрана имати супротно дејство од очекиваног и изазваће оно што жели да спречи и онемогући.

6. — Изнесећи овом приликом и у овом облику само неке моменте у вези са судском забраном број 3. за 1971. годину часописа „Анали Правног факултета у Београду“, Уређивачки одбор са Већем Правног факултета убеђен је да ће наша јавност, посебно она научно-стручна, па и политичка, сасвим разумети праве побуде овог поднеска. Ова забрана која се може сматрати историјским догађајем, не могаћа само наш Факултет, већ у одређеној мери и основне тековине и вредности демократског и самоуправљачког социјалистичког друштва Југославије.

Дубоко смо убеђени да ће и савезни јавни тужилац и судски органи показати пуну меру разумевања и ангажованости у изнајужењу правно заснованих путева ка исправном решењу. Као посленици у области права сви подједнако знамо да право остварује своје циљеве не само тиме што омогућује заштиту основних друштвених вредности, већ и исправљањем учињених грешака, отклањањем незаконитости, па и онога што је нецелисходно и истовремено неправедно.

На основу свега напред изложеног молимо Савезног јавног тужоца да поднесе захтев за заштиту законитости против правоснажног решења Врховног суда СР Србије Кж. II 273/71. од 3. VI 1971. године.

Београд, 15. VII 1971. г.

Са изразима дужног поштовања
и колегијалним поздравима
УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР „АНАЛА
ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА
У БЕОГРАДУ“

Главни и одговорни уредник, с.р.

РАД ОПШТЕГ СЕМИНАРА ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ У ШКОЛСКОЈ 1988/1989. ГОДИНИ

Општи семинар Правног факултета наставио је своју успешно започету делатност и у шестој години свога постојања. Као значајна научно-наставна институција на Факултету, он се потврдио као стално место за изворно саопштавање најновијих и најважнијих научних резултата правника различитог интересовања, као и место на коме се непосредно може разговарати о представљеним научним резултатима и различитим проблемима правне науке. У том смислу он окупља и ангажује не само наставнике Факултета, него и наставнике и правне стручњаке са других факултета и сличних научних установа. Обављајући поменуће задатке, он истовремено подстиче интересовање за право и за научни рад код младих правника и будућих правника, као и код свих других који показују интересовање за проблеме права и правне науке.

Оваквој оријентацији и раду Општег семинара примерена је и делатност његове управе, у саставу: проф. др Стеван Врачар, управник; проф. др Данило Баста, заменик управника; асистент др Драган Митровић, секретар; проф. др Загорка Јекић и доц. Владимир Водинелић, чланови управе. Као и ранијих година, и у овој школској години управа програмира рад Семинара, иницира нове научне подухвате, ангажује угледне предаваче, обавештава и анимира факултетску и стручну правничку јавност и непосредно организује рад Општег семинара, што омогућава да се његов рад одвија на континуиран начин. Састанцима је председавао и руководио проф. др Стеван Врачар, а, по потреби, и проф.

др Данило Баста, техничке и организационе послове је обављао, према закључцима Управе, асистент др Драган Митровић.

У школској 1988—1989. години одржано је девет састанака. На састанцима је десетак угледних професора и наставника саопштило најновије резултате својих истраживања.

Први састанак Семинара у овој школској години одржан је 10. новембра 1988. године, на тему: „Еколошка популарна тужба“. Уводно излагање је одржала доц. др Весна Ракић-Водинелић. У излагању је истакнуто да је еколошка правна заштита формирана као засебна научна дисциплина тек у другој половини овога века. То не треба да чуди, јер је уобличавање овог облика правне заштите повезано с еколошком политиком, еколошком правном политиком, као и са концепцијом еколошког права. Посебна пажња је посвећена грађанскоправном средству заштите човекове средине, тј. еколошкој популарној тужби, о којој говори и чл. 156. Закона о облигационим односима. С друге стране, упоредноправни преглед показује да су се у савременим правним системима до сада развила три модела заштите еколошких интереса: тужба овлашћеног државног или парадржавног органа (relator action), организациона тужба (organizational action, Verbandsklage), class action и популарна тужба. Након тога су детаљно изнете процесне карактеристике еколошке популарне тужбе, уз илустрације из правне праксе.

Други састанак, 17. новембар 1988, посвећен је Гарашаниновом уставном Нацрту из 1858. године. Уводно излагање је одржао доц. др Драгољуб Поповић, који је осветлио личност и животног пут Илије Гарашанина, као и време и ондашње друштвене околности чији је резултат познати Гарашанинов уставни Нацрт из 1858. године. Посебно су обрађени садржина Нацрта, устројство државне власти у Србији тог времена, као и циљеви којима се творац Нацрта руководио приликом његовог формулисања, а чији актуелни значај није неповратно изгубљен у колективном памћењу. Одсутног секретара је замењивао на овом састанку асистент мр Бранко Лубара.

Трећи састанак, 8. децембра 1988. године, имао је за тему: „Допринос Р. Аршибала Рајса југословенској криминалистици“. Уводно излагање одржао је проф. др Живојин Алексић, у чему су му техничку и стручну помоћ пружили доц. др Зоран Миловановић и мр Остоја Крстић. Том приликом осветљен је животног пут Аршибала Рајса, као и околности које су у ратом опустошеној Србији (1914—1918) постојале када се овај великан духа свим срцем везао за њену трагичну судбину. Професор Рајс је, иначе, творац чувеног Лозанског универзитета, судске фотографије и политичке фотографије, велики научник и луцидан дух, који је због љубави према српском народу све своје снаге ставио у службу осветљавања монструозних злочина окупатора, злочина који су толико невероватни у својој чудовишности да, без његовог драгоценог доприноса расветљавању истине, патње српског народа у очима светске јавности не би биле више од пуког претеривања и самосажалења. У предавању је посебно обрађена криминалистичка техника идентификавања, утврђивања и описивања ратних злочина, при чему су приказани одговарајући слајдови уз пропратни стручни коментар. Уз то, професор Рајс је и писац чувене књиге *Злочини и убиства*. Захваљујући њему данас се прави у свету разлика између тзв. политичке полиције и тзв. класичне полиције. Он је, исто тако, творац низа нових а данас широко коришћених криминалистичких техника (на пример, вештачење из ваздуха — за откривање масовних гробница). Са дужним пијететом према његовој личности и делу, подсећамо да је професор Рајс, српски добротвор, сахрањен у Србији, за коју је везао цео свој живот.

Четврти састанак Семинара, 22. децембра 1988. године, посвећен је представљању књиге Јоза Петричевића *Јурица Рибар — сликар и револуционар* (изд. „Радничке новине“, Загреб, 1988). Прво је семинар поздравила декан, проф. др Љубица Кандић; па говорио издавач књиге; затим следи реч професора историје др Симе Аврамовића и др Драгољуба Поповића; реч др Иванке Буковић-Ковачевић; рецензента књиге; па Јоза Петричевића, аутора књиге, и на крају — кратак реситал. Отварајући састанак Семинара, проф. др Стеван Врачар је упознао присутне са

карактером и начином рада Општег семинара, изражавајући задовољство што ће књига о Јурици Рибару, студенту Правног факултета у Београду, бити представљена баш на Правном факултету, на састанку факултетског Општег семинара. У поздравној речи декана проф. др Љубице Кандић, истакнуто је да је Правни факултет са задовољством прихватио предлог аутора и издавача да књига буде представљена на Правном факултету. Након тога, професор Љубица Кандић је говорила о лику Јурице Рибара као револуционара: Након кратког излагања издавача књиге, о животу и делу Јурице Рибара су говорили професори Сима Аврамовић и Драгољуб Поповић. Том приликом је указано на друштвене околности у којима је Јурица Рибар живео и радио, као и на личне особине које су га красиле. Посебно је драгоцено излагање др Иванке Ђуковић-Ковачевић, савременика и личног пријатеља покојног Јурице Рибара, која је том приликом евоцирала успомене на дружење и заједнички рад са Јурицом Рибаром. Поред тога, др Иванка Ђуковић-Ковачевић је говорила и о аутору књиге, Јози Петричевићу, као и о значају теме за коју се аутор определио. На крају је о књизи и лику Јурице Рибара говорио и сам аутор, Јозо Петричевић, који је присутне упознао са мотивима који су га нагнали да се прихвати писања монографије о Јурици Рибару, као и са тешкоћама на које је том приликом наишао. На крају је одабране одломке из књиге читао студент Михајло Рабреновић. Састанак Семинара је био изузетно добро посећен. Поред студената и наставника, састанку су присуствовали угледни културни и јавни радници, као и познаваоци и поштоваоци лика и дела Јурице Рибара.

Пети састанак, одржан 5. јануара 1989. године, имао је за тему: „Бекарија и кривичне науке“. Уводно излагање је одржао доц. др Борбе Игњатовић. Том приликом је осветљен лик и научни допринос овог чувеног научника и кривично-правног писца. Посебно је обрађен његов допринос модерном утемељивању кривичних наука и стварању савременог права — на пример, другачије одређивање појма кривице и кривца, указивање на друштвене и правне околности без којих није могуће разумети и одредити релевантне кривично-правне елементе, а због тога ни задатак кривичних наука; политичку извршавања казне и захтев за поштовањем начела законитости у овој правној материји.

Шести састанак, 2. марта 1989. године, којим је руководио проф. др Данило Баста, имао је за тему: „Значај упознавања уставноправне прошлости Србије“. Уводно излагање је одржао проф. др Стеван Врачар. Указујући на значај упознавања народа са властитом уставноправном прошлошћу, професор Врачар је истакао да уставноправна историја Србије ни по чему не заостаје за истом таквом историјом других европских земаља, као и да без познавања властите прошлости не може правилно да се разуме ни наша садашњост. Да уставноправна историја Србије никако није подарена, него да је у тешкој борби извојевана, сведоче њени најважнији правни документи и устави, почев од Сретењског устава из 1835. године до данас. Они су сачувани и објављени у различитим публикацијама, од којих помињемо: *150 година од доношења Сретењског устава* (Крагујевац, 1985); Миодраг Јовичић (уредник), *Устави Кнежевине и Краљевине Србије 1835—1903* (Београд, 1988); Душан Мрђеновић (приредио), *Устави и владе Кнежевине Србије, Краљевине Србије и Краљевине Југославије 1805—1941* (Београд, 1988). Поред историјских уставноправних докумената, о којима је говорио, професор Врачар је изложио и сложене друштвене и политичке околности у којима су ови документи доношени, као и одговарајуће друштвене процесе који су пресудно утицали да садржај појединих устава, укључујући ту и најновије уставе земље, буде бољи или гори. Посебно је било речи о Уставу из 1974. године, као и о драматичним променама до којих је у земљи дошло у току и након његовог усвајања. Истакнуто је да државу треба уредити као модерну и рационалну федерацију, а Републику Србију као јединствену републику и равноправног члана југословенске Федерације.

Седми састанак, 9. март 1989. године, посећен је излагању професора Факултета Политичких наука у Београду, др Милана Подунав-

ца, на тему: „Порекло легитимности и њена криза данас“. Своје излагање професор Подунавац је поделио на два дела. У првом делу је говорио о појму легитимитета, који се изводи из поседовања политичке моћи у друштву, о протоку времена и успостављању друштвене стабилности као основама сваког легитимитета (који се тада образлаже правношћу, тј. легалношћу), као и о критеријумима за одређивање постојања, односно непостојања легитимитета. Као мерило за утврђивање легитимитета посебно је истакнута достојност носилаца политичке власти. У другом делу је било речи о кризи легитимности, као и о концептима за одређивање да ли постоји или не постоји криза легитимитета у било ком политичком и правном поретку. Том приликом су поменута различита гледишта у политичкој и правној теорији, а понешто је речено и о легитимности у нашој земљи.

Осми састанак Семинара, 23. марта 1989. године, имао је за тему: „Уставност Србије: некад и сад“. Састанак Општег семинара је организован у сарадњи са издавачима: Универзитетом „Светозар Марковић“ у Крагујевцу, САНУ, „Научном књигом“ и „Новом књигом“ из Београда. Том приликом су представљене следеће књиге: *150 година од доношења Сртењског устава* (реферати и дискусије са научног скупа одржаног у Крагујевцу 7. маја 1985. године изд. Универзитет „Светозар Марковић“ у Крагујевцу, Крагујевац, 1985, стр. 222); Миодраг Јовичић (уредник) *„Устави Кнежевине и Краљевине Србије 1835—1903* (изд. САНУ, „Научна књига“, Београд, 1988, стр. 233); и Душан Мрђеновић (приредио), *Устави и владе Кнежевине Србије, Краљевине Србије и Краљевине Југославије 1805—1941/* („Нова књига“, Београд, 1988, стр. 291). Уводну реч за разговор дали су: проф. др Миодраг Јовичић, дописни члан САНУ; проф. др Павле Николић; проф. др Загорка Јекић; проф. др Тодор Подгорац (Правни факултет у Крагујевцу); проф. др Драгош Јевтић; и доц. др Драгољуб Поповић.

Професор Миодраг Јовичић је посебну пажњу у свом излагању посветио порукама које нам данас упућује уставна историја Србије. Говорећи и о утицају најистакнутијих политичких првака Србије у прошлом и овом веку, као што су Димитрије — Мита Давидовић, Јован Ристић и Стојан Новаковић, професор Јовичић је истакао да су историјски устави Србије представљали срећан spoj аутохтоних елемената са великим цивилизацијским идејама које су поникле у то време у Западној Европи. Професор Николић је у свом излагању говорио о уставотворној власти Србије некад и сад, посебно анализирајући познате српске уставе из 1869. и 1878. године. Истичући њихов значај за формирање европски модерне државне власти у земљи, он је указао и на решења у Уставу из 1974. године, којима су многе цивилизацијски општеприхваћене идеје остале по страни и ван савремених уставноправних стремљења у модерним правним системима европских држава. Професор Загорка Јекић је своје излагање посветила односу уставотворне и судске власти у српским уставима. Анализирајући уставна решења о судској власти, професор Јекић је посебно указала на одлике судске организације власти, као и на однос законодавне и судске власти у светлу уставних начела садржаних у историјским српским уставима. Посебно је приказан ретроспективан преглед решења о судској власти у уставима из 1888. и 1903. године. Професор Подгорац је говорио о личностима и делу твораца српских устава, какви су били Димитрије — Мита Давидовић, Адам Петронијевић, Јован Хаџић, Димитрије Матић, Милан Миловановић, Стојан Новаковић или Глиша Гершић, повезујући животно и научно дело њихових твораца са друштвеним околностима у којима су устави доношени. Професор Јевтић је говорио о Уставу Краљевине Србије из 1888. године, осветљавајући карактеристике и значај овог Устава за каснији уставноправни развој Србије, а доцент Поповић о уставноправној историји Србије и њеној вези с Европом.

Због великог интересовања састанак Семинара је одржан у Амфитеатру II Правног факултета. Састанку је присуствовало више од сто тридесет наставника, студентата, као и угледних културних и јавних радника и грађана.

Девети састанак Општег семинара, одржан 30. марта 1989. године, имао је тему: „Економија и политика“. Уводно излагање је одржао академик, проф. др Иван Максимовић. Анализирајући везу између економије и права, професор Максимовић је указао на зависност економије од политике у нашој земљи, која је израз доминације политичког живота над економским принципима, као и на потребу реформисања политичког и економског система и њихово довођење у међусобну сагласност. Истичући да ауторитаран политички систем може да произведе само неки такав економски и правни систем, професор Максимовић је у својој анализи о утицају политике на економију и, обратно, економије на политику, указао на узроке и последице неравномерног одласа који деценијама траје на овом плану, на одсуство потребних научних критеријума и на, до сада, безначајан утицај науке. Исто тако, било је речи и о узроцима који су „хендикепирали“ научну мисао, као и о економској стварности и утицају тзв. политократије. Том приликом је указано и на покушаје који се данас чине у земљама социјалистичке заједнице да се стање измени, као и на принципе ефикасности са којима мора да рачуна свака рационална друштвена заједница. Посебно је било речи о положају друштвене својине и потреби да се ова друштвена и правна категорија реформише у складу са општепознатим принципима економије и права.

Сви састанци Општег семинара били су добро посећени иако не и једнако добро посећени (од двадесет до сто тридесет посетилаца). Овакве осцилације у погледу посећености на могу се приписати само смањеном интересовању посетилаца семинара, па не би било на одмет још једном преиспитати погодност времена у коме се састанак Семинара одржава, као и све друге могућности којих нема а са којима Семинар номинално може да рачуна.

др Драган М. Митровић

СТУДЕНТИ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ НАГРАЂЕНИ ПОВОДОМ ДАНА РЕПУБЛИКЕ 29. НОВЕМБРА 1989. ГОДИНЕ ЗА УСПЕХ У ШКОЛСКОЈ 1988/89. ГОДИНИ

За показани успех у школској 1988/89. години, поводом Дана Републике 29. новембра 1989. године, дипломом Универзитета у Београду награђени су студенти који су завршили годину са просечном оценом од 9,00 до 10,00:

На 1 години студија (укупно на години 7 испита, а положених)

1. Тодоровић Јовица	87—28	10,00	7
2. Орлић Иван	87—113	10,00	7
3. Вељовић Мирјана	88—20	10,00	7
4. Марковић Слабана	88—30	10,00	7
5. Степановић Сања	88—97	10,00	7
6. Неижковић Весна	88—3	9,85	7
7. Берић Владимир	87—5	9,85	7
8. Спасојевић Јасна	88—33	9,71	7
9. Томић Драган	87—241	9,71	7
10. Курдулија Ружица	88—59	9,71	7
11. Митић Татјана	88—6	9,57	7
12. Обрадовић Саша	87—87	9,57	7
13. Луковић Милица	88—404	9,57	7
14. Ступар Драгана	88—25	9,42	7
15. Петрикић Радивоје	87—481	9,42	7

16. Миланковић Ивана	88—95	9,42	7
17. Дреџун Александра	88—244	9,42	7
18. Татић Бранислав	87—54	9,42	7
19. Панчевски Александар	87—229	9,42	7
20. Драговић Сања	88—26	9,28	7
21. Шкулић Милан	87—43	9,28	7
22. Милошевић Марина	88—37	9,28	7
23. Завишин Наташа	85—5	9,14	7
24. Бурић Ивана	88—24	9,14	7
25. Бегковић Јелена	88—63	9,14	7
26. Белић Дубравка	88—176	9,14	7
27. Златановић Нада	88—130	9,00	7
28. Ковачевић Горан	87—467	9,00	7
29. Благојевић Мирјана	88—299	9,00	7

На II години студија (укупно на години 7 испита, а положених)

1. Перовић Јелена	87—17	10,00	7
2. Стевановић Ивана	87—75	10,00	7
3. Поповић Елена	87—7	9,85	7
4. Бобот Крсто	86—49	9,71	7
5. Татић Дамјан	87—1006	9,57	7
6. Стојановић М. Наташа	87—36	9,57	7
7. Пурић Оливера	87—42	9,42	7
8. Чуџуровић Драган	87—367	9,28	7
9. Петровић Вера	87—8	9,28	7
10. Јотановић Жељко	87—435	8,85	7
11. Љубић Игор	86—144	9,16	6
12. Јелић Ивана	87—76	9,16	6
13. Рајишић Горан	86—45	10,00	5
14. Лекић Славен	86—260	10,00	5
15. Пауновић Мирјана	87—475	9,80	5
16. Пантић Данијел	86—412	9,40	5

На III години студија (укупно на години 8 испита, а положених)

1. Ивановић Владанка	86—34	10,00	8
2. Јевтовић Наташа	86—74	9,00	8
3. Шевић Жељко	85—2	10,00	7
4. Петровић Александар	85—23	9,66	6
5. Дајовић Горан	86—86	9,50	6
6. Банашевић Јасна	86—52	9,33	6
7. Бурић Драгана	86—469	9,00	6
8. Манчев Александар	85—592	9,00	6

На IV години студија (укупно на години 9 испита, а положених)

1. Станивук Александар	84—777	9,55	8
------------------------	--------	------	---

За успех у студијама као дипломирани студент са укупно положеним 31 испитом награђен је Александар Станивук, студент Правног факултета Универзитета у Београду, са просечном оценом 9,38 — новчаном наградом у износу од 250 динара.

За најбоље урађене теме на прву награду и новчани износ од 200 динара добили су:

1) Александра Дреџун за рад под насловом: „УСТАВНИ РАЗВИТАК ФРАНЦУСКЕ ЗА ВРЕМЕ РЕВОЛУЦИЈЕ“

2) Жељко Шевић за рад под насловом: „ЗАХТЕВ ЗА ЗАШТИТУ ЗАКОНИТОСТИ“

3) Слободан Мартиновић за рад под насловом: „ПРАВО И МОРАЛ“

Другу награду и новчани износ од 150 динара добила је *Јасмина Милановић*, за рад под насловом: „ДРЖАВНОСТ СР СРБИЈЕ У САВРЕМЕНОМ УСТАВНОМ СИСТЕМУ СФРЈ“

Наставно-научно веће Правног факултета у Београду одлучило је да похвали све студенте који су постигли успех са просечном оценом од 8,00 до 8,99:

На I години студија (укупно на години 7 испита, а положених)

1. Цветковић Бојан	87—94	8,85	7
2. Рајлић Рајко	87—53	8,85	7
3. Кавран Олга	88—542	8,85	7
4. Петровић Марија	88—13	8,71	7
5. Јањић Оливера	88—46	8,71	7
6. Златановић Мирјана	88—266	8,71	7
7. Лазаревић Татјана	88—280	8,71	7
8. Софранијевић Марија	88—36	8,57	7
9. Манић Бранислав	87—63	8,57	7
10. Јовановић Александра	88—425	8,57	7
11. Вученић Драгана	88—389	8,57	7
12. Мирковић Весна	88—98	9,00	6
13. Станић Ана	88—111	9,00	6
14. Црепајски Весна	88—7	8,83	6
15. Јовановић Лидија	88—324	8,50	6
16. Даниловић Марко	87—226	8,50	6
17. Обреновић Лидија	88—705	9,20	5
18. Ивановић Наташа	88—160	8,80	5
19. Трифуновић Биљана	88—562	8,60	5
20. Живић Душица	88—151	8,60	5
21. Манчић Марија	88—232	8,60	5
22. Марковић Ирена	88—129	8,60	5
23. Градински Гордана	88—284	8,42	7
24. Стошић Милан	87—59	8,42	7
25. Николић Дејан	87—244	8,42	7
26. Николић Весна	88—77	8,28	7
27. Милошевић Горан	87—83	8,28	7
28. Клајевић Драган	87—783	8,28	7
29. Бурчић Марија	88—134	8,14	7
30. Бакић Јасминка	88—316	8,14	7
31. Јеџић Јасна	88—235	8,14	7
32. Мариновић Анета	88—195	8,14	7
33. Маринковић Сања	88—537	8,14	7
34. Ковачевић Александра	88—218	8,14	7
35. Грујић Бранислав	87—61	8,14	7
36. Крстић Михаило	87—341	8,14	7
37. Стајић Зоран	87—437	8,14	7
38. Тар Драгана	88—93	8,00	7
39. Радојичић Дарко	87—237	8,00	7
40. Марковић Тања	88—175	8,33	6
41. Вучковић Јелена	88—90	8,33	6
42. Рађичић Љљана	88—28	8,33	6
43. Момиров Момир	87—917	8,33	6
44. Куч Душица	88—539	8,16	6
45. Маринковић Славица	88—458	8,16	6
46. Кажић Мирјана	88—91	8,16	6
47. Тодоровић Татјана	88—19	8,16	6
48. Раденковић Тијана	88—167	8,00	6
49. Броћић Јелена	88—307	8,40	5

На II години студија (укупно на години 7 испита а положених)

1. Рајковић Миодраг	86—355	8,60	5
2. Рабреновић Михаило	86—142	8,42	7
3. Пановић Зоран	86—554	8,28	7

4. Милановић Јасмина	87—46	8,14	7
5. Симић Дејан	86—187	8,16	6
6. Савић Мирослав	86—379	8,00	6
7. Савећ Душан	86—81	8,40	5
8. Марковић Драгана	87—57	8,40	5
9. Петровић Предраг	86—71	8,20	5
10. Меитровић Ана	87—62	8,00	5

На III години студија (укупно на години 8 испита а положених)

1. Лукић Сузана	86—230	8,62	8
2. Тасески Биљана	86—55	8,62	8
3. Стојаковић Горица	86—11	8,57	7
4. Милисављевић Дарко	85—78	8,57	7
5. Кнежеввић Тања	86—78	8,00	7
6. Рибић Никица	86—698	8,33	6
7. Ивановић Миленко	85—105	8,00	6

На IV години студија (укупно на години 9 испита, а положених)

1. Микелевић Владимир	84—150	8,33	8
2. Петровић Душица	85—116	8,00	8

припремио Миљко Ваљаревић